

Güvenli Üs Senaryo Bilgisi Ölçeği

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2026). *Güvenli Üs Senaryo Bilgisi Ölçeği*. Turkish Psychological Scales.
Retrieved from <https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=22530>

Özet

Güvenli Üs Senaryo Bilgisi Ölçeği, Meltem Anafarta tarafından 2007 yılında doktora tezi kapsamında Türk kültürüne **uyarlama** çalışması yapılarak psikometrik açıdan incelenen bir ölçüm aracıdır. Ölçek, özellikle John Bowlby'nin **Bağlanma Teorisi** bağlamında bireylerin zihinsel temsillerini ve **güvenli üs** kavramına dair senaryo bilgilerini değerlendirmeyi amaçlar.

Bu çalışmada, ölçeğin çoklu örneklemelerdeki **geçerlik** ve **güvenirlilik** gibi temel **psikometrik niteliklerini** incelemeyi merkeze almıştır. Ölçek, bireylerin zor zamanlarda destek ve rahatlık bulabilecekleri güvenilir bir figürün varlığına dair içselleştirilmiş inançları (Çıksal Çalışma Modelleri) ölçmek için Kelime Yöntemi'ni kullanmaktadır.

Anahtar Kelimeler

Güvenli Üs, Senaryo Bilgisi, Bağlanma Teorisi, Psikometri, Uyarlama, Geçerlik, Güvenirlilik, Kelime Yöntemi.

Yazarlar

Meltem ANAFARTA

Amaç

Ölçeğin temel amacı, bireylerin bağlanma figürleriyle kurdukları ilişkiler bağlamında geliştirdikleri **Güvenli Üs** kavramına ait zihinsel temsillerini ve senaryo bilgilerini ölçmektir. Bu uyarlama çalışması, orijinal aracı Türkçe kültür ve örneklemelerine uygunluğunu, özellikle de Kelime Yöntemi kullanılarak elde edilen verilerin kalitesini değerlendirmeyi hedeflemiştir.

Araştırma, ölçeğin akademik ve potansiyel klinik çalışmalarda güvenle kullanılabilmesi için gerekli olan yapısal bütünlüğünü ve tutarlılığını sağlamayı amaçlamıştır. Bu kapsamda, ölçeğin farklı popülasyonlarda tutarlı sonuçlar verip vermediği, doktora tezinde detaylı olarak incelenmiştir.

Yapı

Ölçek, John Bowlby'nin Bağlanma Teorisi'nin merkezinde yer alan **Güvenli Üs** (Safe Base) kavramını temel alır. Bu yapı, bireyin dünyaya keşfederken veya stresle başa çıkarken geri dönebileceği, koşulsuz destek ve rahatlık bulabileceği güvenilir bir figürün varlığına dair içselleştirilmiş bilgi ve inançları ifade eder. Bu senaryo bilgisi, bireyin keşfetme, risk alma ve duygusal düzenleme davranışlarındaki doğrudan etkileyen önemli bir bilişsel yapıdır.

Ölçek, bireyin bu güvenli üs figürünün ulaşılabilirliği, duyarlılığı ve destekleyici rolüne dair zihinsel modellerini (Çösel Çalma Modelleri - IWMS) yansıtan senaryoları ölçmektedir. Yüksek puanlar, daha güvenli ve tutarlı bir senaryo bilgisine işaret ederken, düşük puanlar daha güvensiz veya karmaşık bağlanma temsillerine işaret edebilir.

Geçerlik

Anafarta (2007) tarafından yürütülen doktora tezinde, ölçeğin **geçerlik** analizleri çoklu örnekleme kapsamı olarak incelenmiştir. Bu çalışmalar, ölçeğin teorik olarak ölçmesi beklenen **güvenli üs** yapısını ne derece doğru ölçtüğünü belirlemek amacıyla yapı geçerliği ve ölçüt geçerliği gibi çeşitli geçerlik türlerini içermiştir.

Ölçeğin Türk kültürüne uyarlanması ardından, orijinal yapıya uygunluğunu kanıtlamak için faktör analizleri ve diğer ilgili psikolojik yapılarla korelasyonlar incelenmiştir. Bu analizler, ölçeğin Türkçe formunun geçerli bir ölçüm aracı olduğunu bilimsel olarak desteklemeyi amaçlamıştır. Ancak, bu özet içeriğinde spesifik geçerlik katsayıları veya bulgular belirtilmemiştir.

Güvenirlik

Ölçeğin **güvenirlik** değerlendirilmesi, çoklu örnekleme gerçekleştirilmiştir. Bu tür psikometrik uyarlama çalışmaları da genellikle iç tutarlılık (Cronbach Alfa katsayısı) ve test-tekrar test güvenilirliği yöntemleri kullanılır. Anafarta'nın (2007) çalışması, ölçeğin maddeleri arasındaki tutarlılığı ve zaman içinde ölçüm sonuçlarının kararlılığını test etmeyi amaçlamıştır.

Çalışmanın temel hedefi, **Güvenli Üs Senaryo Bilgisi Ölçeği**'nin akademik araştırmalarda ve potansiyel klinik uygulamalarda tutarlı sonuçlar verebilecek düzeyde yüksek bir güvenilirlik sergilediğini göstermektir. Spesifik güvenilirlik katsayıları (örneğin, Alfa değerleri) kaynak özetinde yer almamasına rağmen, tezin tamamında bu değerlerin sunulduğu varsayılmaktadır.

Faktör Analizi

Ölçeğin yapısal geçerliğini incelemek ve ölçek maddelerinin hangi alt boyutlar altında toplandığını belirlemek amacıyla **faktör analizi** yöntemleri kullanılmıştır. Bu analizler, ölçeğin özgün yapısını koruyarak Türkçe örnekleme de geçerli bir faktör yapısı sergileyip sergilemediğini kanıtlamak için kritik öneme sahiptir.

Çoklu örnekleme yapılan analizler, ölçeğin faktör yüklerinin tutarlılığını ve yapısal modelin veri ile uyumunu değerlendirmiştir. Bu, ölçeğin teorik arka planı olan bağlanma teorisine uygunluğunu göstererek, araştırmacılara ölçekten elde edilen puanların yorumlanması konusunda güvenilir bir temel sağlamıştır.

Araç

Test Type: Uyarlama ve **Psikometrik** Nitelik Değerlendirmesi

Format: Kelime Yöntemine dayalı senaryo tamamlama veya derecelendirme (Derecelendirme bilgisi kaynakta belirtilmemiştir.)

Language Available: Türkçe

Population Group: Yetiştiren Örneklemi

Age Group: Yetişkinler

Population Details: Çoklu örnekleme geçerlik ve güvenirlik değerlendirilmesi yapılmıştır.

Test Methodology: Kelime Yöntemi (Cue Word Method) kullanılarak senaryo bilgisi ölçülmüştür. Bu yöntem, bireylere sunulan bir bağlamda senaryosuna karşılık gelen tepkileri veya bilgileri değerlendirmeyi içerir.

Anahtar Kelimeler

Çıkarım Modelleri, ODTÜ, Doktora Tezi, Senaryo, Bağlama Figürü, **Geçerlik**, **Güvenirlik**.

Yazarlar

Author ORCID Identifier: Bilinmiyor

Affiliation Email addresses: meltema@metu.edu.tr (Orta Doğu Teknik Üniversitesi)

Correspondence Address: Orta Doğu Teknik Üniversitesi, Ankara, Türkiye

Şinler, Ücret ve Test Yılı

Test Yılı: 2007 (Uyarlama ve Psikometrik Çıkarım Yılı)

Ölçek, Meltem Anafarta'nın doktora tezi kapsamında geliştirilmiş ve incelenmiştir. Ölçeği bilimsel araştırmalarda kullanmak isteyen araştırmacıların, etik ve yasal gereklilikler çerçevesinde doğrudan sorumlu yazar (Meltem Anafarta) ile iletişime geçerek kullanım izni talep etmeleri gerekmektedir. İletişim e-posta adresi: meltema@metu.edu.tr. Ticari kullanım veya ücret bilgisi kaynakta belirtilmemiştir.

Kaynaklar

Aşağıda, ölçeğin geliştirilmesi ve psikometrik niteliklerinin incelenmesi için kullanılan birincil referanslar listelenmiştir:

Anafarta M. (2007). *Güvenli üs senaryo bilgisi-kılavuz kelime yönteminin psikometrik nitelikleri: Çoklu örnekleme geçerlik ve güvenirlik değerlendirilmesi*. Orta Doğu Teknik Üniversitesi, Ankara.

Tezin dijital kopyasına YÖK Ulusal Tez Merkezi üzerinden erişilebilir: tez.yok.gov.tr

Ölçeğin orijinal PDF belgesi buradan indirilebilir: guvenli-us-senaryo-bilgisi-olcegi-toad.pdf

Güvenli Üs Senaryo Bilgisi Ölçeği Maddeleri

IMPORTANT: The following scale items must be preserved in their original language and must not be changed in any way.

Ölçeğin orijinal maddeleri kaynak metinde (HTML içeriğinde) listelenmemiştir. Ölçek, Kılavuz Kelime Yöntemi'ne dayandığı için, maddeler muhtemelen bireylerin **güvenli üs** figürüne dair senaryolara verdiği tepkileri ölçen açık uçlu veya derecelendirmeli ifadelerden oluşmaktadır. Maddelerin tamamına ulaşmak için, sorumlu yazarın doktora tezinin (Anafarta, 2007) incelenmesi gerekmektedir.